

Notat

Resultat af INC 1 (Intergovernmental Negotiating Committee) om kviksølvkonvention afholdt den 7.-11. juni 2010 i Stockholm.

Baggrund

UNEP Governing Council (GC) vedtog på sit 25. møde i Nairobi i februar 2009 at nedsætte en forhandlingskomité (INC), der skal forhandle en global kviksølvkonvention. Forhandlingerne skal efter planen afsluttes i 2013. Det afholdte møde i Stockholm fra 7. – 11. juni 2010 (INC 1) var det første af i alt 5 planlagte forhandlingsmøder. INC 1 blev finansieret af midler fra Nordisk Ministerråd. Danmark modtog, i sin egenskab af formand, på vegne af Nordisk Ministerråd en pris for at have bidraget med mere end 1 mio. US \$ til INC1.

Overordnede resultater

Der var på forhånd lagt op til, at INC1 skulle være et møde, hvor alle lande hørte hinandens synspunkter på alle områder, og alle drøftelser var derfor planlagt til at finde sted i plenum. Det blev også tilfældet, og der var ikke substansmæssige forhandlinger i kontaktgrupper, som det ellers er kutyme. EU havde ikke inden INC1 fået vedtaget et EU forhandlingsmandat, men mødets karakter betød, at EU's manglende forhandlingsmandat ikke fik umiddelbare konsekvenser for medlemsstaterne.

Det centrale resultat fra konferencen var, at sekretariatet for forhandlingerne (nedsat under FN's miljøprogram UNEP) fik mandat til at udarbejde et udkast til substantielle forpligtelser m.v. til drøftelse på det næste INC møde, INC2, som er planlagt til at finde sted i Japan i januar 2011. Derudover skal der udarbejdes yderligere materiale af sekretariatet til baggrund for forhandlingerne på INC2.

Kort gennemgang af forhandlingerne

1. Organisatoriske emner, som vedrører møderne i forhandlingskomitéen fra 2010 – 2013.

Procedurer, prioriteringer og rækkefølge af emner, der skal diskuteres, tidsplan og organiseringen af de kommende møder i forhandlingskomiteen, var blevet drøftet på et arbejdsgruppemøde i oktober 2009 og blev formelt vedtaget på INC 1.

Bureau:

Der var enighed om at nedsætte et bureau på 10 medlemmer. Det betød, at EU fik 1 medlem (Nina Cromnier fra Sverige). Derudover fik EU yderligere et medlem (Katerina Sebkova fra Tjekkiet som den ene repræsentant for CEE (de Central- og østeuropæiske lande)). Bureauet skal fungere gennem hele forhandlingsprocessen og alle 5 INC'er.

Formand:

Til formand for INC processen valgtes Fernando Lugris fra Uruguay.

Procedureregler:

Der blev opnået enighed om at benytte de samme procedureregler, som har været gældende for sammenlignelige konventionsforhandlinger, fx i forhandlingerne op til vedtagelsen af Stockholmkonventionen om POP-stoffer. Det betyder blandt andet, at Kommissionen får mulighed for at deltage i processen på lige fod med repræsentanter for nationalstater (inden for de rammer, der er udstukket af Rådet), samt at NGO'er og industriorganisationer får lov at deltage i møderne. Et vigtigt forhold i denne sammenhæng er muligheden for afstemning, hvis der ikke kan opnås konsensus, et emne prioriteret af EU og i høj grad Danmark.

2. Særskilte emner:

Den vigtigste beslutning er, at UNEP sekretariatet til næste forhandlingsmøde INC 2, der afholdes i Japan januar 2011 skal udarbejde et udkast til konvention indeholdende forskellige muligheder for regulering. Udkastet skal baseres på grundlag af de tilkendegivelser, de enkelte stater /regioner fremkom med på mødet. Dette udkast skal så danne grundlag for de videre diskussioner frem til afslutningen i 2013.

Det blev også besluttet, at UNEP sekretariatet skal udarbejde en række yderligere dokumenter til INC2, der skal bruges som baggrundsmateriale for diskussionerne. Et af disse bliver et dansk finansieret projekt omhandlende en undersøgelse af fordele/ulemper ved et forbud mod kviksølv i produkter enten som et totalt forbud med visse nødvendige undtagelser eller en liste med produkter, hvor kviksølv ikke er tilladt.

Derudover var mødet præget af en lang række tilkendegivelser om landenes positioner på de enkelte områder, som konventionen skal bestå af. Der er stadig stor forskel i landenes ambitionsniveau, hvor især de økonomiske forhold vil være af afgørende betydning for, hvor langt de enkelte lande ønsker at gå.

Vedrørende implementering af konventionen drøftedes især finansiering, teknisk assistance og kapacitetsopbygning samt procedurer/mekanismer for overholdelse.

U-landene bragte spørgsmålet om finansiel bistand på banen kontinuerligt og tilkendegav bl.a., at det var en forudsætning for, at en kommende konvention kan efterleves. De fleste, især u-landene, talte for en separat finansiel mekanisme, som er tæt knyttet til konventionens partskonference, i stil med den fond man har under Montreal Protokollen om stoffer, der nedbryder ozonlaget. Også USA udtrykte sin umiddelbart positive holdning til at se på en sådan model.

Efterlevelse af konventionen blev understreget som vigtigt, og mange påpegede behovet for at udforme konventionen, så kriterierne for efterlevelse bliver så klare som muligt. Dog var nogle lande, især visse store udviklingslande, mere henholdende. Dette har også været tilfældet i regi af andre miljøkonventioner, og har relation til nogle landes modvilje mod, at andre lande får indsigt i deres interne forhold eller ret til at starte procedurer, der fører til undersøgelse af, om aftalen overholdes. Området forventes at blive vanskeligt, men hvor vanskeligt vil afhænge af mange forhold, herunder dels hvor præcist man konstruerer procedurer eller mekanismer til fremme af overholdelse og dels hvordan og i hvilket omfang, u-landene får støtte til implementering af konventionen.

Danmark afholdt sammen med Nordisk Ministerråd en side-event, hvor en dansk udarbejdet rapport om muligheder for substitution af kviksølv i produkter og processer samt rensningsmetoder blev præsenteret. Side-eventet var yderst velbesøgt med ca. 125 deltagere.